

Van afkeer tot inkeer

E. Nielandvan Veen, Ommen

Ik geloof de vergeving van de zonden. Over zonde en berouw wil ik hier iets zeggen. Ik schets allereerst drie 'gevallen'.

1. Hij was al jaren ouderling in de Gereformeerde Kerk. Het kerkboek was klaar gekomen met de gemoderniseerde versie. Daar las hij:
  - a. naar mijn aard ben ik erop uit God en mijn naaste te haten (zondag 2; Dordtse Leerregels IV,3).
  - b. ik zal (vanwege de zonden) een afkeer krijgen van mezelf (avondmaalsformulier).Hij schudde zijn hoofd: nee, dat klopte niet.
2. De student aan de PABO had heel wat kennis opgedaan ten aanzien van de gereformeerde leer. Maar het wilde er bij hem niet in, dat hij uit zichzelf niets goeds zou kunnen doen. Je kon toch allerlei goeds doen? Je zag dat zeker ook bij niet-christenen. Pelagius en de remonstranten hadden het nog niet zo gek bekeken.
3. Als derde voorbeeld noem ik het verhaal over die mevrouw. U kent het misschien wel. Iedere keer als de dominee haar opzocht, had ze het over haar zonden. "Ik ben toch zo zondig, dominee!" Op zekere dag antwoordde de predikant: "Ja, dat heb ik ook gehoord." Toen stootte de vrouw op en vroeg verontwaardigd: "Wie zegt dat?"

Uit deze drie voorbeelden leid ik af, dat we vaak niet goed dóór hebben wat we belijden. Als we het wel dóór hebben, komt het ongeloof soms boven. Uit het derde voorbeeld blijkt dat we nog wel tot erkenning kunnen komen dat we zondig zijn in het algemeen, maar als een ander ons erop aanspreekt, stuiven we op.

Zonden

De zondeval in het paradijs: voor het hele mensengeslacht was de toekomst de dood. Dagelijkse zonde: we maken de schuld nog iedere dag groter. Ja, dat hebben we goed op een rijtje staan. Maar we zijn natuurlijk wel bang om vanwege de zonden echt in zak en as te gaan zitten. Dat past toch niet bij de blijde christen van wie de zonden vergeven zijn. Als we zo de zonden wegwuiven, benemen we ons evenwel de intense vreugde over onze verlossing. Onze blijdschap ligt dan heel erg aan de oppervlakte. We kunnen dan niet beseffen uit welke diepe verlorenheid onze God ons gered heeft.

Hoe zal God ons mensen zien?

De Here zelf heeft ons de ogen willen openen voor wie we in onszelf zijn. U vindt het overal in de Schrift. Alles in ons zou moeten uitgaan naar onze God en Schepper, ook naar onze medemens. Maar dat is met de zondeval totaal veranderd.

De Dordtse Leerregels werken het thema van 'dood in zonden en slaven van de zonden' uit. Daar wordt o.a. gezegd:

De mens heeft over zich gehaald, wat zijn verstand betreft, blindheid, verschrikkelijke duisternis en een onbetrouwbaar en verdorven oordeel; wat zijn hart en wil aangaat, slechtheid, opstandigheid en hardnekkigheid; en bovendien in al zijn verlangens onzuiverheid.

Ook de bekeerde mens komt niet ver. Paulus vindt in zichzelf deze regel:

als ik het goede wens te doen, is het kwade bij mij aanwezig. Ik ellendig mens!

We zien dit niet altijd, want de mens weet zijn eigen aard met mooie schijn te camoufleren. We moeten ook onszelf goed doorzien.

We kennen slechts een begin van de nieuwe gehoorzaamheid door de werking van de Heilige Geest. Als God de mens laat gaan, is er geen weerhouding van het kwaad. De duivel krijgt het dan voor het zeggen, de vader der leugen.

Is Dachau een raadsel? Zijn de verschrikkingen in Bosnië en Servië onbegrijpelijk? Zijn neonazi's slechts mensen uit de onderwereld? Nee, maar hier zien we de mens die beheerst wordt door de duivel.

Als we zo beseffen wie we zijn, hebben we een afkeer van onszelf.

Als we iets willen verstaan van onze verlorenheid, kunnen we ook letten op wat God nodig oordeelde: zijn eigen geliefde Zoon werd mens om te lijden en de dood in te gaan aan het vervloekte kruis.

Praat ik ons zo schuldgevoelens aan?

Ja zeker, maar onze schuld is, vermoed ik, nog vele malen erger dan we denken. Met schuld worden we geboren en schuld is de werkelijkheid van ons bestaan: schuld tegenover God en schuld tegenover onze medemensen. Die werkelijkheid maakt ons klein en nederig. Zeker, we krijgen een afkeer van onszelf.

Schuld en nog eens schuld. Wat heeft men vaak geprobeerd onder die schuld uit te komen. Judaïsten, Pelagianen en dan is er een hele rij dwaalleraars op te sommen die allemaal zeggen: het valt wel wat mee; we kunnen zelf echt wel een steentje bijdragen tot ons eeuwige heil. Op die manier zou je schuldgevoelens kunnen voorkomen? Maar juist dan zul je met je werkheiligheid te pletter lopen. Je kunt nooit en nooit de schuld aflossen. Die wetenschap kan je geestelijk ziek maken. Je kunt er een complex van krijgen.

We zullen moeten erkennen dat we dood zijn in zonden en misdaden. Dan komen we tot het stamelen van de woorden die ook de tollenaar gebruikte: "O God, wees mij zondaar genadig.

Zo kom je van afkeer tot inkeer.

Inkeer of berouw

Berouw, inkeer wat houdt dat in? Het is allereerst een kennen van de zonde. De mens krijgt zicht op zichzelf. Hij heeft alles kapot gemaakt. God kan niet meer in liefde naar hem omzien. Dit is dan niet alleen een weten, maar de mens voelt dit ook tot in het diepst van zijn hart. Hij schaamt zich. Hij weet zich o zo klein voor zijn God. Hij heeft Gods liefde getart, hij heeft God op het hart getrapt.

Dit is het berouw waarin het geloof aan het werk is. Dit is de zogenaamde verootmoediging. De mens buigt zich neer. Hij kan zich niet oprichten, diep verslagen als hij is. Hij heeft een verbroken geest, een verbroken en verbrijzeld hart. Hij is ziek van ellende. Hij ziet nergens een uitweg. In die ellende vlucht hij in het geloof tot God. God is barmhartig.

Ik denk hier aan de geschiedenis in Exodus 33 en 34. Mozes vraagt de heerlijkheid van God te mogen zien. En dan noemt God zijn naam (in Exodus 34):

HERE, HERE, God, barmhartig en genadig,
lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw!

Met deze God kunnen we verder. Hij schiep zelf een uitweg, één uitweg voor de mens die gelooft. Dat was onder het Oude Verbond nog verborgen, geheim. Maar tweeduizend jaar geleden heeft God het geopenbaard: Christus, zijn eigen Zoon.

Nee, het valt met onszelf niet mee. Maar we kennen de Redder Jezus.

Maar wie beseft dat het niet meevalt, dat we totaal verloren zijn in onszelf, gaat ook de grote vreugde in zijn hart voelen: wij zijn gered!

Ik wil eindigen met het fraaie gedicht van Gerrit Achterberg:

Bekering

Gij hebt het hoog geheim doorbroken, Here Jezus,
tussen ons en den Vader, naar Uw Woord
mogen wij zonder zonde zijn en nieuwe wezens,
wat er ook in ons leven is gebeurd.

Ik deed van alles wat gedaan kon worden,
het meest misdadige en was verdoemd.
Maar Gij hebt God een witte naam genoemd,
met die van mij. Nu is het stil geworden,
zoals een zomer om de dorpen bloeit.

En moeten ook de bloemen weer verdorren:
mijn lenden zijn omgord, mijn voeten staan geschoeid.
Uit Uwe Hand ten tweeden maal geboren,
schrijd ik U uit het duister tegemoet.